

Valtiontukimenettelyt maa-, metsä- ja kalatalousaloilla

Neuvotteleva virkamies Vesa Kahilampi

1.10.2020

Menettelyt

- Hyväksymismenettelyt
- Vuosiraportointi komissiolle
- Avoimuus
 - Yksittäisen tuen julkaisuvelvoite
 - Yksittäisen tuen käsite
- Komission tukivalvonta
- Takaisinperintä komission aloitteesta

Hyväksymismenettelyt

Suuntaviivojen tai perussopimuksen mukainen tuki:

- Laajimmat tukityypit, korkeimmat tukitasot -> tarkka arviointi
- Notifioitava komissiolle hyvissä ajoin
 - Prosessi voidaan aloittaa laki- tai VNA-luonnoksen pohjalta
- Jäsenvaltio sitoutuu olemaan toimeenpanematta tukea ennen komission hyväksyvää päätöstä

Ryhmäpoikkeusasetuksen mukainen tuki

- Rajoitetummat toimenpiteet, tukityypit ja tukitasot -> kevyempi menettely
- Komissiolle toimitettava yhteenvetolomake tukitoimenpiteestä ennen tuen toimeenpanoa
 - ei erillistä hyväksyvää päätöstä

Notifikaatio ja RPA-lomake

Komissiolle toimitettava tuen perustiedot:

- Kansallinen ja EU-oikeusperusta (ml. HE- ja VNA-tekstit)
- Tukiohjelman budjetti ja kesto
- Tuen tiedot ja tavoitteet
- Tukiviranomainen ja tiedot tuensaajista (toimiala, sijainti, tuensaajien määrä ja koko)

Jäsenvaltion osoitettava, että tuki on ehtojen mukainen ja soveltuu sisämarkkinoille:

- tuen tarve, tarkoituksenmukaisuus, oikeasuhteisuus, kannustava vaikutus ja kielteisten kilpailuvaikutusten välttäminen.
- ei tukea vaikeuksissa oleville yrityksille tai yrityksille, joilla valtiontukien takaisinperintä käynnissä.

= Yhteiset arviointiperiaatteet

Hyväksymismenettelyt

De minimis –tuki

- Määrältään rajoitettu, vähämerkityksinen tuki -> ei ilmoitusmenettelyä
- Joustava, ei komission ennakoarviointia tai päätöstä
- Ei vuosittaista raportointivelvollisuutta
- Ei yksittäisen tuen julkaisuvelvoitetta

MMM: maa-, metsä- ja kalatalouden valtiontukinotifikaatiot ja RPA:t

TEM: kaikkien muiden sektoreiden valtiontukinotifikaatiot ja yleinen RPA

➤ Yhteydenpito komissioon valtiontukia koordinoivan ministeriön kautta

Vuosiraportointi

Notifioidut tuet sekä RPA:n mukaiset tuet tulee raportoida komissiolle vuosittain. Raportointi tehdään tukiohjelma- ja tukivälinekohtaisesti.

Komissiolle toimitettava tiedot raportointivuoden osalta:

- tuensaajien määrästä
- myönnetyn tuen kokonaismäärästä
- käytetystä tuki-intensiteetistä

Raportointi edellisvuoden tuista tehdään vuosittain touko-kesäkuussa.

- MMM toimittaa komissiolle raportit maatalouden ja kalatalouden toimialakohtaisista tuista.
- TEM toimittaa komissiolle raportit muista Suomen valtiontuista.

Avoimuus ja julkaisuvelvoite

Valtiontukiin liittyy lähtökohtaisesti yksittäisen tuen julkaisuvelvoite, jos yksittäinen tuki ylittää julkaisukynnyksen. Avoimuusvaatimus antaa kansalaisille ja yrityksille mahdollisuuden saada helposti tietoa myönnettyistä tuista (kuten tuensaajan nimi, sijainti ja toimiala sekä tuen määrä ja tavoite).

Yleinen valtiontukisääntely: yli 500 000 euron yksittäinen tuki

Maatalouden valtiontuki: yli 60 000 euron yksittäinen tuki

Kalatalouden valtiontuki: yli 30 000 euron yksittäinen tuki

Julkaisu komission avoimuussivustolla tai kansallisella koontisivustolla.

- <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=fi>

Yksittäisen tuen määritelmä

Yksittäinen tuki: monisyisempi asia, kuin pelkkä yksittäinen tukipäätös

- mikä tahansa tapauskohtainen tai tukiohjelmasta myönnetty tuki, joka kohdistuu tietyn tuensaajan tiettyyn toimintaan tai projektiin.
- Jos sama tuensaaja saa samaan projektiin tai toimintaan muualta eri tukea, kyseessä on edelleen komission mukaan sama yksittäinen tuki. Tämä riippumatta siitä, tehdäänkö myönnöt eri tukiviranomaisten toimesta, eri tavoitteilla, eri tuki-instrumenteilla tai kokonaan eri valtiontukiohjelmista.
- Viranomaisen arvioitava, kohdistuuko tuki samaan toimintaan tai projektiin.

Yksittäisen tuen julkaisuvelvoite

Jäsenvaltio sitoutuu notifikaatiota/RPA-lomaketta lähettäessä julkaisemaan ehdot täyttävät tuet. Yksittäisen tuen julkaisusta kynnyksen ylittyessä vastaa tukiviranomainen.

Tuen kertymisen seuranta on keskeistä julkaisuvelvoitteen toteutumisessa.

- Apuna tietovarannot ja rekisterit; tosin tarjolla oleva tieto ei aina kattavaa.
- Vaikka odotettavissa ei olisi kynnyksen ylittäviä yksittäisiä tukia, velvoitteen tiedostaminen ja siihen varautuminen on keskeistä ennen toimeenpanoa.

Komission valvonta

Komissiolla oikeus valvoa jäsenvaltioiden tukiohjelmia:

- Tukiviranomaisen osoitettava yksityiskohtaisesti, että tuki on vaadittujen ehtojen mukainen.
 - Yksittäisten tukipäätösten, tuensaajien ja tuella toteutettujen toimenpiteiden tarkastelu
 - Yksityiskohtaisten tietojen toimittaminen komissiolle arvioitavaksi
- Valvontatapahtuma voi olla hallinnollisesti raskas ja pitkä prosessi, johon liittyy useampi kysymys- ja vastauskierros.

Komissiolla mahdollisuus aloittaa virallinen tutkintamenettely tuen soveltumisesta sisämarkkinoille.

- Jäsenvaltion velvollisuus tarvittaessa tehdä tukijärjestelmään vaaditut muutokset.
- Takaisinperintä jo myönnetyn tuen osalta mahdollinen 10 vuoden ajalta.

Takaisinperintä komission aloitteesta

Takaisinperintä ei ole rangaistus – sisämarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinperintä poistaa markkinahäiriön ja palauttaa tilanteen, joka vallitsi markkinoilla ennen tuen myöntämistä.

- Tuki peritään aina lopulliselta tuensaajalta (tukimuodosta riippumatta)
- Tuki peritään täysimääräisenä ja korkoineen
- Viranomaisen virhe ei estä takaisinperintää
- Jäsenvaltion on suoritettava takaisinperintä välittömästi ja tehokkaasti

Lisätietoa komission takaisinperintätiedonannoista:

2007: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52007XC1115\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52007XC1115(01))

2019 (luonnos): https://ec.europa.eu/competition/consultations/2019_recovery_notice/fi.pdf

Vesa.Kahilampi@mmm.fi

MMM/RO/EUKA

mmm.fi/valtioneuet